

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 54.

V petek 4. Kozoperska

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znaša 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročivni denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič poštnine plačati.

Vradne naznanila.

30. septembra 1850 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CXXVIII. del občeniga državniga zakonika in vladniga lista, in sicer v edino nemškem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 361. Deržavno pogodbo med Avstrijo, Prusijo, Bavarskim in Saksonskim od 25. julija 1850 čez napravo nemško-avstrijske telegrafne zveze.

Št. 362. Ukaz ministra kupčije od 18. septembra 1850, s katerim se odloče čez rabo avstrijskih državnih in tistih telegrafov, ki so napravljeni v obkrajni nemško-avstrijske telegrafne zveze, glede občinstva naznanijo.

Št. 363. Razpis ministerstva bogočastja in uka od 21. septembra 1850, zadevajoč prestop učencov iz gimnazij na Ogerskem, Horvaškem in Slavonskem, v Vojvodini in temiškem Banatu v gimnazije drugih kronovin.

Št. 364. Razpis ministra denarstva od 22. septembra 1850, s katerim se zapove tripercentne denarnične navkaze po 100, 500 in 1000 gold., ki se še med občinstvom znajdejo, za listke državniga zaklada zameniti in jih popolnoma ob veljavo djati.

Št. 365. Ukaz ministra denarstva od 24. septembra 1850, veljaven za vse kronovine, za ktere je bila postava od 7. septembra 1848 dana glede dvignjenja podložniških razmer, zadevajoč prošnje davkinih gospok pri odločbi čez rekurse, ki so zoper pravednost in postavo taks, ktere patrimonialne gospoke predpišejo.

Razun tega zapopade ta del tudi popravek tiskarskiga pogreška, ki se v več iztisih nemške, z latinskimi (tako imenovanimi kursivnimi) čerkami natisnjeni izdaji najde, ki se šteje k dvojnemu izdanju državniga zakonika, CXII. dela, št. 329 na strani 1479.

Tudi 30. septembra 1850, bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CXII. del občeniga državniga zakonika in vladniga lista, ki je 22. t. m. v edino nemškem izdanju na svitlo prišel, v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 353. Razglas ministra kupčije od 14. septembra 1850, s katerim se za osebe, ki že v državni službi stoje, polajšanje glede vstopa v poštno službo in depušenja k poštne spravnanju elevov dovoli.

Št. 354. Razglas ministra denarstva od 17. septembra 1850, s katerim se ravnanje 16. septembra t. l. srečkanih nemških bankovčkov po 6. kr., verstne čerke E naznani.

Št. 355. Razglas ministra denarstva od 18. septembra 1850, s katerim se naznani, da se bo na Ogerskem finančno deželno vodstvo vstanovilo.

Št. 356. Razglas ministra denarstva od 18. septembra 1850, s katerim se oznani vstanovitev finančnih gospok v serbski vojvodini in v temiškem Banatu.

Poslednjic bo tudi 30. septembra 1850 četerti oddelik dopolnivniga zvezka občeniga državniga zakonika in vladniga lista, ki bo zapopadel postave in ukaze od mesca junija in julija 1849, vendar pa le v edino nemškem izdanju in razposlan.

Dunaj 28. septembra 1850.

Od c. k. vredništva občeniga državniga zakonika in vladniga lista.

1. oktobra 1850 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CI. del občeniga državniga zakonika in vladniga lista, ki je 3. avgusta 1850 v edino nemškem in 27. septembra 1850 v talijansko-nemškem in 28. septembra 1850 v slovensko-nemškem dvojnem izdanju na svitlo prišel, v serbsko-(ilirsko) nemškem in romansko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 309. Cesarsko naredbo od 27. junija 1850, s ktero se za vse kronovine vladarstva začasna postava čez privatni poduk razglasi in od dneva naznanila v moč stopi.

Št. 310. Naredbo ministra bogočastja in uka od 12. julija 1850, čez vpeljavo šolnine na vseučiliših na Dunaju, v Pragi, Pestu, Lvovu, Krakovi, Olomucu, Gracu in Insbrucku.

Št. 311. Naredbo ministra bogočastja in uka od 14. julija 1850, zadevajoč zmožnost živinozdravnikov, ki niso magistri živinozdravništva.

Razun tega bo tudi 1. oktobra 1850 k edino nemškem izdanju druge četerti leta letašnjiga tečaja (1850) tega zakonika naslovnii list in dvojno kazalo izdano in razposlano, od kterih je prvi kronologiška zaznana, in drugi po raznih razdelkih državniga vladarstva (ministerij) razredjen pregled zapopada. — Slednjic bo tudi k edino nemškem izdanju letašnjiga tečaja državniga zakonika še tretje kazalo izdano in razposlano, ki zapopade abecedni pregled postav in ukazov, ki so na svitlo prišli v prvem polletu letašnjiga tečaja (od 1. januarja do konca junija 1850) v izdanih delih (od 1. noter do LXXVII.) državniga zakonika na svitlo.

Včeraj 30. septembra je bil razun v „Wiener Zeitung“ od 29. septembra št. 233 naznanjenih izdatev državniga zakonika, tudi šest in štirideseti dokladni del izdan in razposlan, ki zapopade naj ponižniše prednanšanje ministra kupčije k državni pogodbi, v CXXVII. delu državniga zakonika pod št. 361 razglasi.

Dunaj 30. septembra 1850.

Od c. k. vredništva občeniga državniga zakonika in vladniga lista.

2. oktobra 1850 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju CXXVIII. del občeniga državniga zakonika in vladniga lista, in sicer za zdaj v edino nemškem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 366. Cesarski patent od 29. septembra 1850, veljaven za Avstrijo pod in nad Anizo,

za Solnograško, Štajarsko, Koroško, Krajnsko, Goriško, Gradiškansko in Istrijansko, za mesto Terst z svojim okrajem, za Tirole, Vorarlbersko, Česko, Moravsko, Zgornjo- in Spodnjo-Silesko, s katerim se za te kronovine notariatni red razglasi.

S tem delam vred se bo tudi sedem in štirideseti dokladni del izdal in razposlal, ki zapopade naj ponižniše prednanšanje ministra pravice k predstoječemu najv. patentu.

Dunaj 1. oktobra 1850.

Od c. k. vredništva občeniga državniga zakonika in vladniga lista.

30. Kimovca 1850 je bil izdan in razposlan XXII. del deželniga zakonika in vladniga lista za krajnsko kronovino, ki zapopade:

Naznanjenje zapopada postav in ukazov v delih CXII—CXV občeniga državniga zakonika in vladniga lista. — Razglas c. k. višje deželne sodnije za Koroško in Krajnsko od 1. vel. Serpana 1850. Izročenje sirotskih in depositnih denarnic davknim vradam in predpis za strane glede vlaganja in rešenja deposit. — Razglas c. k. višje deželne sodnije za Koroško in Krajnsko od 22. vel. Serpana 1850. Določba, ktera sodnija je glede sodniga pravilnika od 18. Roznika 1850 „najbližje ležeča“. — Razglas c. k. krajnskiga poglavarstva od 26. vel. Travnja 1850. Izločitev katasterskih sosesk Kannjidol in Javornik iz Vipavskiga sodniga okraja in nji udeljenje v Iderski sodni okraj.

3. Kozoperska 1850 je bil izdan in razposlan XXIII. del deželniga zakonika in vladniga lista za krajnsko kronovino, ki zapopade:

Naznanjenje zapopada postav in ukazov v delu CXVI. občeniga državniga zakonika in vladniga lista. — Razglas c. k. krajnskiga poglavarstva od 31. vel. Serpana 1850. Ustanovljenje koliko in kakošnih derv se ima po razmeri za vse oficirje žandarmerije in za primaplaniste založniga krila preskerbeti. — Razpis c. k. krajnskiga poglavarstva od 4. Kimovca 1850. Volitev kupčijske in obertnijske zbornice za krajnsko kronovino s sedežem v deželnim glavnim mestu Ljubljani.

Politiške naznanila.

Avstrijske zadeve v Bosni.

Poslednje novice iz Bosne so poročstvo da bo Omer-paša tudi zadnji upor v Bosni zmagal, in Bosnijske upokoril. Ako je res, kar radi verjamemo, da je tudi Kedić pred Serskiera prišel in od njega bil obdarovan, ki mu je naložil se volji sultana podvreći nastopi Bosna novo pot izobraženja, in za Avstrijo bo zelo važno, svoj upliv v tej tako imenitni deželi utrditi in razširiti. Z veliko radostjo smo vidili pomnoženje konsularnih vradnikov, ktere je ministerstvo kupčije z noviga postavilo, že davno smo se nadjali in očitno izgovorili, da bi bila že zavolj materielnih dobičkov ožji zveza z Bosno koristna. Pa ne samo materielni dobički tirjajo to zvezo.

Omer-paša bo poslednje zavetja turske samovolje takraj Morave razdjal in cela velika Bosna bo odpertá stala. Pervi nasledek tega bo, de se bodo enake razmere pripravljale kakoršne je serbska knezovina vstvarila. Ko bodo kristjani v Bosni čutili, de so le kolikaj varni, bo postava njih osebná svoboda in njih lastnine varovala, in kmalo se bo njih dušna in telesna prevagljivost pokazala in turstvo se bo pogubilo. V teku neprenehljivega izobraževanja bo Bosna, krog in krog od keršanskih evropskih držav obdana, jih začela spoznavati in nje potreba bo, se s temi združiti. Združila se bo pa ali z Serbio ali z Avstrijo, Černagora se bo na vsako vižo Serbov držala.

Ozka zveza Serbskiga z Bosno je resnična od časov Černiga Jurja do današnje dobe. Na Serbskem živi zlo veliko Bosnijakov, ki so kupci, ratarji, služabniki vsake sorte in beguni, ki so v trenutju nevarnosti v serbsko zemljo pobegnili in svoje življenje in blago na tako vižo rešili.

Mnogo bosniških mladenčev gre na Serbsko, se tam v učilnicah potrebnih vednost učiti, in razun tega je zlo veliko osebnih znanost in žlahte, starih pobratimstev, ki Bosnijake na Serbe vežejo.

Avstrija je imela do današnjega časa pot čez dalmatinske gore v Bosno; bila je namreč katoliška vera in posebno franciškanski red. V letih 1845, 1846 in 1847 so posamezni ljudje tega reda mnogo storili, in ako bi bila stara vlada le kolikaj vedila od zadev v Bosni, bi bila zamogla po tem redu veliko moč si v Bosni pridobiti. Zdaj je pa tisti čas pretekli, zdaj ne bo mogel imenovani red več toliko storiti. Vemo, de Avstrija vendar te pomoči ne bo zavergla; al samo nanjo se več ne sme operati, kakor se je nekđaj. Dober poslanec, ki pozna deželó in ljudstvo, če je mogoče Serb po veri in rodu, naprava serbskih učilnic na avstrijski zemlji, polajšanje vzajemniga teržtva, vstanovitev nekterih velikih somnjev v mestih na meji ležečih, spečavanje soli po celi Bosni, ktere se v Dalmaciji toliko dobi, clo posredni upliv s slovstvom, z šolskimi, duhovnimi in mašnimi knjigami — z eno besedo, vse tiste sredstva, kterih se omikana Avstrija zamore poslužiti v obličju Bosne, ki se še v naravnem stanju znajde, se morajo krepko in previdno rabiti, ako hoče Avstrija naravno nalogo dovršiti, ktera ji je v vshodu dana. Z velikim veseljem naznanijo veliki dunajski časopisi, de so v Travniku nekteri kupci avstrijske banknote za plačo vzeli; kako bi se mi veselili, ko bi le ena učilnica v Bosni avstrijsko šolsko knjigo v šolo vpeljala!

(Union.)

Avstrijsko cesarstvo.

Ljubljana. Pri volitvi ljubljanskih mestnih odbornikov tretjiga oddelka 1. t. m. sta dobila samo dva, namreč: gospod Ambrož in gosp. dr. Bleiweis čez polovico glasov. Tedaj bo moral ta oddelik še enkrat voliti, ker mu še 8 odbornikov manjka.

Serbska. Vladija je začela tudi za greško nezedinjeno cerkev skerbeti. Tri škofije, Karloviška, Temesvarska in Černoviška, bodo vsaka eniga učeniga duhovna na Dunaj poslale, obrednje (liturgijske) bukve svoje cerkve pregledat, de se bodo popravile in na državne stroške vnovič natisnile. Dozdaj so staroverci cerkvene bukve večidel iz Rusovskiga dobivali. To novo natisnjenje je pa potrebno zavoljo tega, ker je v Vojvodini v zadnji vojski veliko obrednjih bukev zgorelo.

(Danica.)

Česka. „Union“ piše: Za gotovo zvemo, de se je na českim izglednem gimnaziju toliko učencov oglasilo, de je postavno število (80

učencov) večidel v vsih razredih že dopolnjeno, in de se morajo učenci, ki se še vsak dan oglasujejo, v oba druga praška gimnazija zavračati, ker se je pri unih gimnazijih mnogo manj učencov upisalo. To je naj gotovši dokaz, kako potrebna in koristna je naredba ministra uka, ta gimnazij za českiga naznaniti. Ako se pomisli, de je tudi v drugih dveh gimnazijih gotovo še polovica českkih učencov, bo potreba za drugo leto še en gimnazij v českiga spremeniti, kar se je že terdilo v tukajšnjem gimnazijalnem časopisu.

* Iz Dunaja se v „Union“ piše: Komej so česki rokodelci na Dunaju zvedili, de se bo česko glediše zidalo, in de se bodo 3 leta denarji zanj nabirali, jih je mnogo naglo sklenilo, tudi v tej reči pripomoči.

Storili so načert: de naj se stanovitni odbor, obstoječ iz treh mož izvoli, kterih eden naj denarje nabira in oba druga naj doneske zapisujeta. Vsi tisti, ki so pripravljeni doneske dajati, se bodo popisali in s tem zavezali skoz 3 leta redno vsak mesec 10 kr. v nabiravco dati. Toliko zamore vsak dati brez svoje škode, in s tem vendar le dobro reč podpera. Potem se bo pesem, nalaš sostavljena, natisnila in čisti dohodki se bodo za glediše obrnili. Tudi se bo „Beseda“ napravila temu namenu v korist. Na tako vižo upamo svoje pripomoči za zidanje glediša, pri tem nas le ene želje navdahujejo: de bi se glediše zares napravilo, se razvilo v ponos nam in našim vnukam, akoravno se mu toliko over zoperstavlja.

* „Oester. Korrespondent“ naznani, de se govori, de so nekteri česki žlahtniki cesarja prosili, de bi se deželni zbor poklical.

* V Prahi je bil dr. Wanka za mestniga župana zvoljen, za njegoviga namestnika pa Andrej Haase.

Ogerska. Iz Pariza pridejo naznanila, de so se ogerski starokonservativci na družbo madjarskih izselencov, ki zdaj v Parizu stanuje, s nasvetam obrnili, de naj se politiki starokonservativne stranke brez izgovora pridruži. Zbrali so se koj vsi izselenci, in od njih seje mi je le toliko znano, de je večina z grofom Teleky-m na čelu, po zrelem pretehtovanju to povabilo sprejeti sklenila in se zdaj povsod starokonservativcam pridružila, de bi overo zoper avstrijski dvor po moči podperali. Koj so bojaram odpisali in odgovor v Pešto poslali, v kterem se bo starokonservativcam njih nagnenje do novih naprav razglasilo. Vsi so bili tega dovoljni razun dveh, namreč polkovnika Banya in Jerneja Szemere nekđaj — ministra znotranjih oprav pod Košutam. Rekla sta de se nikdar ne morete k temu podati, de bi se z aristokrati družila, kteri so že toliko hudiga deželi naključili.

Tuje dežele.

Bosna. C. k. generalkonzul D. Atanasković je 3. septembra v Bosno glavno mesto, v Sarajevo, slovesno sprejet prišel. Bil je 6. od vezirja Hafiz paša serčno pozdravljen. Vezir ga tudi obiše z velicim spremstvom. Vsim se je to čudno zdelo, ker tukaj ni navada, de bi deželni poglavar koga obiskal. Ulice pri njegovem poslopju so se bile ljudstva tako nabrale, de ni bilo mogoče skozi priti. Hafiz paša je že star pa še krepak mož s sivo brado. Ako ga človek gleda, misli rajniga Mehmed-Ali-ta pred sabo imeti. Prijazen in vljuden je, zraven pa nekoliko boječ. Pripoveduje se, de bo iz Sarajeva premaknjen.

Iz Sarajeviga tabora, ki ima 3000 mož v sebi, se lep prozor odpre; celo mesto v dolini se vidi, zraven se dvigajo visoke gore, ki jih večidel že sneg krije. Tukaj je bil c. konzul od Omer-pašatoviga namestnika, Abdi-pašata z godbo sprejet. Pod njegovim šotoram so bili pa tudi vsi vojskini poglavarji, namreč

pašati: Mustai, Fazli, Arab, Ahmed, Ibrahim itd. Posebni vtisk je melodija iz „Marte“ v vsih sercih popustila, akoravno jo banda ni ravno kej dobro igrala. V tuji zemlji, take znane pesme človeško serce nekako tako presunejo in omilé, de si skoraj peruti voši, ž njimi domu zleteti. Abdi-paša je mlad mož, dobre volje, poln dobrih misel in ognjen, kar pri Turcih ni ravno v navadi. Prijetno ga je bilo poslušati, kako spodobno je dela Avstrijanca Radeckiga hvalil. Novi in prvi Defterdar (predstojnik denarnice) je neki izobraženi Turk, ki je, kakor se zdaj kaže, kej dobriga serca. Utegnil bi deželi posebno koristen biti ktero so do zdaj brez milosti vezirji derli. — Zastran izhoda Omer-paševiga marsa v Krajino so tukaj raznih misel. Ako bi bil v nesrečo zabredel, tako bodo tej nesreči gotovo še drugi huđi nasledki sledili. Vsi glavarji Krajine so morali za zdaj še v Krajini ostati. Vsacimu je jasno, de ima Turk premalo vojske, ktere bi mu ravno zdaj v Bosni treba bilo, kjer se bodo ljudje le siloma v napredovanju morati mogli. Vsaka nova naredba je Turku gnjusoba, ako je na podstavi enakopravnosti kristjana s Turci osnovana, ako je njemu oblast, gospodariti, odvzeta. Verh vsega tega se pa vojakam še cele mesce plača prideržuje; tako avstrijski beguni pričajo. Nek zmed njih je rekel, de bi Ogri tropama domu hiteli, ako bi se jim generalpardon oznanil, kjer je doma vunder le vse drugači. Mnozim je dobro poteklo, de so namreč zopet v Avstrijsko zemljo pobegnili, nektere so pa polovili, ki zdaj tu v ječi sede.

Ravno kar se iz Omer-paševiga glavniga stana zve, de se morata Mustai-paša in Fazli-paša v Monastir v Bitoljo v pregnanstvo podati. Zadnji je eden naj imenitnejih bogatinov dežele. Že pred 3 tedni, ko je Omer v Sarajevem bil, se je močno govorilo, de bosta ona dva prijeta. Mustai je krepak mož, katicih 50 let star, njegov obraz ni podoben obrazu politiskiga razsajavca, kakor obraz Fazli-ta. Fazli je v vsi deželi znan in česten, vsako le nekoliko snažno zidanje je njegova last; siv je že, sicer pa še pri moči. Uzroki pregnanstva so prikriti, nar berže se imajo v dogodbah poprejšnih Krajine iskati. Omer-paša je v svojem delu srečen, boja mende ne bo.

Izmed begunov tu prebivajočih se sinovi omikane zemlje kmalo razločijo, desiravno so v turški obleki. Težko se vunder od njih njihove poprejšnje imena zvedejo. Le Skender Beg mi je rekel, de je bil c. k. častnik z imenom Frič, od Veli Bega sim zvedil, de je on nekdanji dr. Gal iz Dunaja, tudi nekiga Miroslava Domenika in barona Julija Buttlerja so mi kazali, ktera sta bila oba iz ogerske puntarske armade, ki se menita v Pešto vrniti, ker sta tukej brez službe.

Undan sim se menil s turškim vojakam, ki je tudi begun bil. Rekel je, de se vsim begunam prav hudo godi, de se vsi domu želé; skušnje zadnjih let so jih podučile. Odkar je c. k. generalkonzul v Sarajevem so straže ob taborju še enkrat tako močne naredili, de bi nobeden Avstrijanec, ki jih je 400, ne pobegnil. Nihče izmed njih ne sme brez turške straže v mesto, v mestu pa vojniki čuvajo, de nihče ne ide v poslopje konzula. Od Ali-paša Stolčeviča je le toliko gotovo, de se je branil v Sarajevo priti, potem se je pa ukazu Omer-pašata udal in že pred enim mescam z veliko družbo v mesto prišel. Že razglašena skrivnost je, de je bil on začetnik nepokoja v Krajini. Ali-paša je sivček, 85 let star, velik, krepak in zdrav; je moder in zvít, pa od družih nar manj izobražen. (Reichsz.)

Bulgarska. Te dni je serbskimu opravnistvu sporočilo od samih Kristjanov iz Bulgarske zemlje prišlo, de so Bulgari z novim c. Rusid-

pašam popolnem dovoljni. To zadovoljstvo in pohvalo pri narodu, ima c. Rušid-paša samimu svojim postavnim obnašanju pripisati in dopolnjenju dolžnost, ki mu jih je turški car naložil. Koj ko je v Niš prišel, je vse storil: stanje Bulgarov poboljšati.

* Novice iz Bulgarskiga naznanijo, de je stanje kristjanov, kar so za orožje prijeli, turška vlada ondod zlo poboljšala. Novoizvoljeni Rušid paša je k temu mnogo pripomogel, ki ima dobro voljo in pogum zapovedi od vlade dane, v moč vpeljati. Posebno ostro ravna z vradniki in spahii. Navadno stiskanje je ostro prepovedano. Spahii morajo vse, kar potrebujejo, plačati.

Rusorska. Iz ruske meje se piše, de popotni pripovedujejo, de je na Ruskem zdaj doba, od ktere se imajo posebne reči pričakovati, zavoljo obnašanja cara Nikolaja; toliko je gotovo, de car ne bo prihodnje mesce več v Petrogradu stanoval. Tudi v ptujih deželah so ruski podložni kaj zamolkljivi, kakor bi se tudi v družih deželah izdajstva bali.

* Iz ruske meje se piše: Stara pesem se zopet glasi, zlo važne reči so bile sklenjene, pomembosne besede so se zaslišale in vedno bolj jasne znamenja so povsod staro vero zbudile, de bo 25. leto vladarstva cara za celo Evropo velike važnosti. Zdaj se je med častniki carske straže razpertija zapazila, dve stranki, kterih vsaka se po enem sinu cara imenuje, ste na dan prišle in bile brez vsmiljenja kaznovane. Vse se obrača na armado, ki na Poljskem in Litavskem stoji, pri kateri je zapovedano z vojaki lepše kakor do zdaj ravnati. Glav vojakam ne bodo več brili. — V celem poljskem kraljestvu se bo s prvim januarjem 1851 ruski jezik za vradniga vpeljal. Pravijo, de je mnogo Rusov in Poljcov potne liste na Francosko vzelo, mnogo doslužnih vojakov je bilo v Bosno in na Bulgarsko poslanih, de bi turško — slovanskim prebivavcam silno moč Rusije naznanovali. Povsod se govori od vesolne evropejske vojske itd. — Tih in takih govorov je bilo že toliko praznih, de jim je le malo verjeti.

Nemška. Radovic je na Pruskem za ministra zunajnih zadev zvoljen, počenjanju v Kassel-u pruska vlada prav da, parlament v Frankobrodu ga pa zaverže. Hassenpflug-a je kasationalno sodništvo za nedolžniga spoznalo.

* Zlo važen predlog se je v skrivnih sejah deželnega zbora v Schleswigu pretresoval, ki govori za daljši vojsko. Pravijo namreč, de poziv prostovoljniga pristopa k armadi ni imel vspeha, kteriga so se nadjali; po bitvi pri Idstedtu do zdaj je krog 4000 prostovoljcev v armado stopilo; upali so pa, de jih bo najmanj 15,000 v armado stopilo, in de bo potem mogoče Dance zagrabit. General Willisen je rekel, de si ne upa sovražnika lotiti, ako take pomoči ne dobi. Sliši se, de se je predlog storil, de bi se vsi oženjeni do 30. in neoženjeni do 40. leta v vojake vzeli. Gotovo bi poterjenje tega predloga mnogo nezadovoljnosti napravilo. Ako se kmalo Nemci na noge ne postavijo bo gotovo slabo zanje.

* Deželni odbor v Kasel-u ne spozna veljavnosti frankobrodskiga zbora, in se poda pod varstvo pravice narodov.

* Pruski vojaki so meje proti Kasel-u posedli.

Laska. Bere se, de so v mestu Sassari pobji tako navadni, de je od 1. januarja 120 ljudi umorjenih bilo, brez de bi bili mogli do zdaj še kaj več morivcov kakor jedniga zaslediti.

Francoska. Na Francoskem so razpertije vedno več; zdi se de bo še pred letam 1852 zavrelo.

Španska. Španska kraljica je, kakor se sliši predsednika francoske republike za viteza zlatiga runa zvolila.

Portugalsko. V Lizaboni je vse napeto. Zlo se boje vstaje, že tri dni so vojaki združeni.

Razne naznanila.

— 18. julija je na Angleškem 6 delavcov na železnici vozovlak povozil, ki ga zavolj goste megle niso vidili se bližati, 19. je pa v Marklane ogenj vstal, ki je čez en milijon škode napravil.

— V kratkem nastopi cesar, ne zavoljo pregledovanja trum, popotovanje v Bregenc, in se mende pred 8. oktobrom ne bo vernil. Kakor je slišati Bregenc visocih gostov pričakuje, tudi Insbruk bo znabiti cesar s svojo pričujočnostjo počastil.

— V Heveški županii se je prigodilo, de sta dva kmeta slovesno prisegla, de sta svojiga sosedu v boju mertviga vidila. Sosedu se torej vsled te prisege drugič omoži. Pred kratkem časam pa — pride mertvi sosed živ nazaj. Hudo ranjen je bil namreč v bolnišnico nesen, kjer je pa naglo zdrav postal. Njegova žena je morala noviga moža pustiti in zopet perviga poprijeti se.

— „Pražke Novine“ oznanijo, de je g. prof. Purkine od ministerstva uka 5000 gold. za osnovo fiziologiškiga rejeniša prejel.

— Blizo Labe na Holsteinskem pripovedujejo, so vidili na nebu čudno znamenje, namreč ognjene čerke LXR DEN. To prikazeno so takole razjasnili: Luna X (decima) Repellentur Dani Ense Nostro; t. j. Deseťi mesec bodo zapodeni Danci z mečem našim. — Bomo vidili.

— Sliši se, de se je predlog storil, de bi se dovolilo pisemske marke tudi za zapečatenje rabiti.

— Zlo se pripoveduje, de bodo vsi politiški hudodelniki, ki so že tretji del kazni prestali, milost zadobili.

— Iz Gradca se piše v „Reichszeitg.“: Dones Vam popišem grozopolno dogodbo, ki iz ust do ust gre in serce vsaciga presune, namreč strašno nesrečo na božji poti v Wiesu. Govoril sim z mnogimi, ki so zraven bili, pri njih pripovedovanju morajo človeku lasje po koncu stopiti, enaka nesreča se je komaj kdaj zgodila.

V eni obeh kerčem na božji poti, ktero je krog 5000 romarjev obiskalo, so celo noč jedli in pili.

Ko so ribe pekli, so pred kot ne nepredvidno ravnali, ker je v tem kraju začelo goreti, kar ljudje pripovedujejo, ki so na stopnicah nasproti ležeče cerkve prenočili, ker niso mogli nikjer več pod streho priti. Za to hišo je cela versta poslopij, hlevov in skednov, v kterih je več sto ljudi ležalo. Koliko jih je bilo, se zamore iz tega viditi, de je hišni hlapec, krajcarje za prenočišče pobiraje, sam rekel, ko še niso bile poslopja napoljnjene, de je že deset goldinarjev od romarjev nabral, in de je še dovolj prostora. Treba je pa vediti, de ena oseba ni čez 3, naj več pa 5 kr. plačala. Rajtinga je potem takem lahka. Ako pomislite, de je bilo le zlo malo ljudi rešenih, ki so nad hlevam v senu ležali, si zamorete misliti, koliko jih je v ognju na najgroznejši vižo smert storilo. Ako vradno naznanilo le od devetih pove, pride to od tod, ker so bili ogledi naglo k ognju poslani, in niso mogli cele nesreče pregledati. Koliko jih je, ki so se z odžganimi udi nagi daleč od ognja splazili in strašnih bolečin pomerli. Na daljni njivi v tursiči so najdlji sožgane trupla. Ogenj se je tako naglo po slamnati strehi

razprosterl, de bi bilo zastoj lestvice pristaljati in spijoče poskusiti rešiti, močen veter je vlekel, in v celi vasi ni nobene brizgle. Strašno je moglo biti za viditi. En človek, ki je bil zraven, me je zagotovil, de vse kar je v letu 1848 na Dunaju v Leopoldstadtu grozniga vidil, zgine proti tem. Ni se vedlo, kaj je bolj skoz serce šlo, grozno vpitje gorečih ali obupno kričanje zunaj stoječih.

Matere, ki so svoje otroke, otroci, ki so svoje starše, zakonski, ki so svoje tovarše in tovaršice v ognju vidili, so grozen krič zagnali. Mnogo jih je z nevarnostjo življenja na tla poskakalo, so roke in noge polomili in se goreči naprej plazili, de so sicer pozneje pa na bolj strašno vižo zgoreli. Drugi so okrog letali z odžganimi udi, strašno opečeni, de se jim je meso od kosti odločilo, in so grozno tulili. Nobeden ni vedil, kam bi se popred obrnil in kaj bi počel.

Še drugi, ki so bili nagi in jih je sram bilo, so se v naj hujših bolečinah za germovje skrivali. In kako čuden je človek v takih prigodbah. Vsak je mislil najpervo, kako bi svojo malo reč, ki jo je saboj imel, rešil, kar je silno veliko zmešnjavo napravilo. Vidilo se je, kako so možje, že goreči, vendar le svoje vozove preč vlekli, ki so tudi goreli. En mož se je v obupu skrivil pod grozno velik kup senna, njegove noge so se iz senna vidile in so gorele, drugi del života ni zgorel, al mož se je v senu zadušil. Mati je z svojim otrokam z strehe skočila, otroka so v hrupu pohodili, mati opečena z zlomljenimi udi dušo pusti. Še drugi, ki so bili rešeni, so menili, de so še v ognju. Močan mož se z velikim prizadevanjem k lini priplazi. Ko na tla skoči, se prime mlada deklica zanj, on si noge polomi, deklici se nič ni zgodilo. Mnogo trupel so najdlji popolnoma sožganih, od nekterih pa le pozamezne ude, glave, vse vprek. — Zraven tega so drugi, kar so na somnju skupili, premoženje, vozove, konje, vse kar so saboj imeli, zgubili. Pustite mi, de molčim od te grozne dogodbe. Ako bi se ne bila v mali vasi, v skritelem kraju zgodila, ona bi se bila že po celem svetu razglasila in vsako serce pretresla. — De ta nesreča kaže kazni vredno nemarnost gosposke — ljudje se gotovo niso na enem kraju in njih toliko skupej vpervo zaperli — se vsak pritoži.

— 15. do 22. septembra so v Pragi le 3 osebe za kolero zbolele, 8 je bilo še od popred bolnih. Umerla sta dva, ozdravilo se jih je pa 5.

— Iz Českiga se vedno tožbe slišijo, kako hudo kolera po vaseh razsaja. Že 15,000 ljudi je napadla in skorej polovico teh pomorila. Pa tudi med živaljo in zelši so boleznii. Med govejo živino plućnica in parklica razsajate in vrančni prisad med perutnino in šetinino, med tem ko krompir silno gnije.

— Iz Dolenskiga se sliši, de je v nekterih krajih huda kolera. V Novem mestu jih je eno samo noč, kakor se sliši, blizo trideset zbolelo, vendar pa že ondi ponehuje, v vasi Ponikve pravijo, de naj hujši razsaja.

— „La boussole des tresors“ se imenuje znajdba, v Parizu storjena in v to služii, skrite zaklade, zlato, žlahtno kamenje itd. najti. Pravijo, de je več poskušanj dobro steklo.

— „Pest. Morgbl.“ naznani, de je Kosut hudo merzlico dobil in zlo zbolel.

— V Kalifornii so najdlji kos zlata, ki vaga 30 liber. Dva mlada Amerikanca sta ga našla. Že 10,000 dolarjev sta zanj imela, pa ga nista hotla prodati. Sklenila sta po združenih amerikanskih deržavah popotovati in ga za plačo ljudem kazati.

